

Asia: VN/13339/2019

Lausuntopyyntö elinkautisvankien vapauttamismenettelyn kehittämistä koskevasta arviomuistiosta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Toimenpide-ehdotus 1: Elinkautisvankien vapauttamismenettelyä koskevaa lainsäädäntöä arvioitaessa voidaan todeta, että vapauttamisharkinnan yhteydessä tehtävän väkivaltariskiarvion asema on jonkin verran epäselvä. Elinkautisvankien väkivaltariskiarviota on perusteltua selvittää ensinnäkin siltä kannalta, miten luotettavia arviointimenetelmät nykyään ovat. Tämän jälkeen tulisi pohtia, millainen merkitys väkivaltariskiarviolle tulisi vapauttamisharkinnassa antaa, ja miten arvion asemaa olisi syytä vapauttamisharkintaa koskevassa lainsäädännössä selventää. Väkivaltariskiarvioiden luotettavuudesta ja niiden hyödynnettävyydestä valmistellaan parhaillaan valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan (VN TEAS) hanketta.

Hyvänä on pidettävä väkivaltariskiarvioinnin käyttöä osana elinkautisvankien vapauttamisen arviointiprosessia. Esitetystä toimenpide ehdotuksesta todetaan jatkotyöskentelyssä selvitettävän riskiarvioissa käytettyjä menetelmiä. Tämän selvityksen perusteella tulisi uudelleen harkita riskiarvion lisäämistä lainsäädäntöön vapauttamisharkinnassa huomioon otettavaksi.

Väkivaltariskin arvioinnin perusteella tulee viranomaisyhteistyössä hyödyntää riskiarvioissa tehtyjä suosituksia uusiutumisen vähentämiseksi sekä valmistelemaan uusimisen todennäköisyyttä pienentävää hoito- ja kuntoutussuunnitelmaa.

Toimenpide-ehdotus 2: Jatkotyössä on otettava huomioon elinkautisvankien vapauttamiseen liittyvien viranomaisten yhteistyön sujuvuus ja mahdolliset kehittämistarpeet. Myös tiedonvaihtoa Vankiterveydenhuollon yksikön, Rikosseuraamuslaitoksen arviointikeskusten ja vankilanjohtajien välillä tulee kehittää siten, että se käytännössä toimii nykyistä paremmin.

Arviomuistiossa on korostettu tarvetta tiedonvaihdon varmistamiseen Rikosseuraamuslaitoksen arviointikeskusten, Vankiterveydenhuollon yksikön ja vankilanjohtajien välillä. Tämän lisäksi pitää yhtälailla korostaa tiedonkulun ja yhteistyön varmistamista ja sujuvuutta kunnallisten terveyden- ja sosiaalihuollon viranomaisten suuntaan vapauttamista valmisteltaessa. Kuten arviomuistiossa todetaankin, erityistä huomiota on kiinnitettävä vapautuvan päihde- ja mielenterveyspalvelujen saamiseen ja kattavien palvelusuunnitelmien laatimiseen.

Toimenpide-ehdotus 3: Vapautumisen jälkeiset sosiaali- ja terveydenhuollon hoitojatkomot toteutuvat nykyään vaihtelevasti. Erityisesti päihde- ja mielenterveyspalvelujen jatkuminen vankeusajan jälkeen tulisi varmistaa. Tilanteen parantaminen edellyttää ennen kaikkea oikeusministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön sekä peruspalveluista vastaavien toimijoiden välistä yhteistyötä.

Arviomuistiossa todetaan Rikoslain ja mielenterveyslain yhteensovittaminen työryhmämuistiossa ehdotetun mielenterveyslain muuttamista siten, että rikollisen teon tehnyt syyntakeettomaksi todettu henkilö voitaisiin määrätä tahdosta riippumattomaan psykiatriseen hoitoon myös tiettyjen lähellä mielisairauksia olevien persoonallisuushäiriöiden perusteella. Tätä selvitystä tulisi jatkaa.

Lähteenmäki Riikka

Tampereen kaupunki - Apulaispormestari Johanna Loukaskorpi, sosiaali- ja terveyspalvelut